

PUBLIC FINANCE, Harvey S. Rosen i Ted Gayer, 2007,
McGraw-Hill, Boston, osmo izdanje, 596 str.

Prikaz*

Izdavačka kuća McGraw-Hill iz Bostona nakon sedam uspješnih izdanja objavila je u 2008. i novo, osmo izdanje knjige *Public finance (Javne financije)* autora Harveya S. Rosena, profesora na Princetonu. U novom se izdanju kao suautor pojavljuje i Ted Gayer, profesor na Sveučilištu Georgetown i bivši “viši ekonomist” u Vijeću ekonomskih savjetnika predsjednika G. W. Busha. Prijašnja izdanja udžbenika bila su iznimno uspješna te su ih profesori diljem svijeta, pa i u Hrvatskoj, koristili kao obvezno udžbeničko štivo na ekonomskim fakultetima na kojima se proučavaju javne financije. Novo, osmo, izdanje knjige čini 596 stranica u šest dijelova i 22 poglavlja.

Struktura udžbenika omogućuje lako snalaženje i brz pristup traženim informacijama. Stil pisanja prilagođen je lakšem razumijevanju pojedinih tematskih cjelina. Autori se koriste jednostavnim izrazima i rečenicama kojima objašnjavaju složene ekonomske pojmove. Na početku svakog poglavlja autori navode poneku misao koja ga obilježava, dok se na kraju svakog poglavlja nalazi sažetak s pitanjima za raspravu o zadanoj temi. Dodatnu dozu ležernosti koja razbija uvriježene teorijske teme daje i zanimljiv izbor karikatura kojima autori pojednostavnjuju rasprave o određenim problemima i potiču čitatelja na dublje promišljanje.

U prvom dijelu knjige, osim uvoda u kojemu se obrađuje pojam javnih financija, zakonski okvir te veličina države, uz pogled na prihode i rashode, autori daju i analitički okvir za pozitivnu i normativnu analizu javnih financija. U drugom i trećem dijelu obrađuju se teme vezane za javne rashode, posebice javna dobra, vanjski učinci, politička ekonomija, obrazovanje, analiza troškova i koristi, te zdravstvo, redistribucija dohotka i program izdataka za siromašne. Četvrti i peti dio knjige usmjereni su na analize javnih prihoda. U tim se dijelovima nudi okvir za analizu poreza kao temelj za tumačenje sustava javnih prihoda, financiranje deficita i porezne reforme u SAD-u. U šestom, završnom dijelu obrađene su javne financije u sustavu više razina vlasti kroz prizmu fiskalne decentralizacije.

U usporedbi s prethodnima, osmo je izdanje dopunjeno poglavljem o obrazovanju i zdravstvu. Deveto poglavlje razrađuje tržište zdravstvenog osiguranja, opisujući neefika-

* Primljeno (*Received*): 11.3.2008.

Prihvaćeno (*Accepted*): 21.3.2008.

snost tržišta privatnih osiguranja, a u desetom se dubinski analizira uloga države na zdravstvenom tržištu. U tekst su uvrštena i najnovija znanja usmjerena na analizu političkih odluka, pa je tako poglavlje o socijalnom osiguranju dodatno prošireno prijedlozima za reformu američkog sustava osiguranja. I poglavlje 21. upotpunjeno je raspravom o američkoj federalnoj poreznoj reformi. Najveća je promjena napravljena u podjeli poglavlja, točnije, dijela udžbenika o javnim izdacima, koji sada sadržava dio u kojemu se obrađuju javna dobra i vanjski učinci te dio o socijalnom osiguranju i preraspodjeli dohotka.

Knjiga završava dodatkom osnova mikroekonomije korištene u tekstu, pojmovnikom te iscrpnim popisom literature za dodatno izučavanje pojedinih cjelina.

Knjiga je primarno namijenjena studentima ekonomskih fakulteta na kojima se proučavaju javne financije jer analizira ekonomske posljedice društvenih događaja, za čiju se analizu primjenjuju mikroekonomske metode. Takav pristup može biti prihvatljiv i studentima drugih disciplina koje se bave izučavanjem javnih financija. Od početka do kraja knjige autori pojednostavnjuju složene izraze uporabom dijagrama te aritmetičkih dodataka iza nekih složenijih poglavlja. Definicije pojedinih ekonomskih pojmova dane su na marginama, a u tekstu su pojmovi dodatno istaknuti kako bi bili dostupni na što jednostavniji način. Kvaliteti izdanja pomoglo je više od 400 akademskih suradnika koji su autorima poslali odgovore na ankete i upite vezane za potrebe profesora i studenata u proučavanju javnih financija. Potporu lakšem svladavanju gradiva autori su osigurali dodatnim materijalom u elektroničkom, obliku koji se nalaze na pripadajućem CD-u te na web stranicama (*Online Learning Center*).

Knjiga je bila i ostat će jedan od boljih svjetskih udžbenika zahvaljujući i ovom osvjetljenju koje je unio novi (su)autor. U svakom poglavlju autori objašnjavaju ekonomske pojave putem različitih aspekata, od mikroekonomije, financijske analize i monetarne politike do političke ekonomije i makroekonomije. Rad su “začinili” i detaljima iz kulture i povijesti, koristeći se primjerima iz najrazličitijih područja ljudske djelatnosti i likova u rasponu od glavnih junaka poznatih crtanih filmova i televizijskih serija do biblijskih, poput Adama i Eve. Nema dvojbe, knjiga je rezultat dubokoga i stalnog promišljanja aktualne tematike javnih financija te pokušaja pronalaženja primjene pojedinih ekonomskih odnosa u svakodnevnom životu.

Napomenimo da je 1999. godine hrvatski prijevod knjige osigurao Institut za javne financije. Knjiga je tada postala obvezni udžbenik za dio studenata Ekonomskog fakulteta u Zagrebu koji slušaju kolegij Javne financije, a od 2006. za sve studente. Vjerujem da će i novi prijevod knjige, uz sveučilišni priručnik Instituta za javne financije *Javne financije u Hrvatskoj*, ostati aktualno i nezaobilazno štivo u proučavanju javnih financija.

Marko Primorac
Ekonomski fakultet Zagreb